Международный пролетариат, вийаагIкхета!

Массе а мехкий пролетариат, вIаагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера денз • ЕРА, 16 октябрь, 1975 ш. • № 124 (5195) • Мах 2 кеп.

Советски Союза хьалхьегамхой! Шераг1а йоаржее КПСС XXV съезда даха ма-доагIаьра накъадахар духьа дерригача халхьо лелаю социалистически яхь! Хьовсам лоаттабе 1975 шера план ханал хьалха кхоачашъяри ийслаг1а пятилетка толаме чакхъяккхари духьа!

(Сийлахь-йоькъаяь Октябрьски социалистическа революции 58 шу дизарга хьаьна КПСС ЦК ТIаьхьамашнарга).

ПАРТЕ ТIАХЬЕХАМАШ

Советски хелхъ, дунен тIа мел болх хьахьяра нах кийчалуш ба Сийлахь-йоькъа Октябрьски социалистически революции хинна 58 ву дезаг. 58 ву хьалха хай мехка боллюшен вахрхошен Ленинг йарти керте а латташ шоай ер деллар Россеи IаьIаьа, хьахьелгар дунен тIа эгтара хьалхара къаьхьегамой паччахьалхе.

Вай Дахье Октябрьски революце 50 ву дизарга нахъа йоагIа шай нихах бIубенкеи чIогIьсиеин. Социально-экономически культурини прогресса доккхий толамаш дьхьа цо. Мехка хьахьелай дегаьенча социализмд общество, толаме хьалхьий латт коммунизм. Из да Октябрьски революции хиннучу тIехьагIа карагIаьмарех керттера дар советски ваьха дерригача нохкхаьш шоай ца ходеш къаьхьегарах хьахиннар. Дерригача советски халхъа салина Нохч-ГIалгIайчен къаьхьегамхой а нисаш, уйлаш хIинз ГIаьккийта а КПСС XXIV съезда решенеш хьахар кхоачашъяра, ийслаг1а пятилетка кхаьмаш чакхъяхар, парта XXV съезда даха ма-доаттIаьра накъадахара. Партте советски нах тIаьхьех:

— СОВЕТСКИ СОЮЗА КЪАХЬЕГАМХОЙ! ШЕРАГIА ЙОАРЖЕ КПСС XXV СЪЕЗДА ДАХА МА-ДОАГГIАРА НАКЪАДАХАР ДУХЬА ДЕРРИГАЧА А ХАЛКЪО ЛЕЛАЮ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬ. ХЬОВСАМ ЛОАТТАБЕ 1975 ШЕРА ПЛАН ХАНАЛ ХЬАЛХА КХОАЧАШЪЯРИ ИЙСЛАГIА ПЯТИЛЕТКА ТОЛАМЕ ЧАКХЪЯККХАРИ ДУХЬА!

Пятилетка болаеча денз мелхо хьабена ишъ бурцаш КПСС ЦК Генеральн секретаре нокъьста, Л. И. Брежнева Баумаьски хоржаний пирате хьаржаьхоте хьалхаьна кьамаьл деш ьхьар: «Уж дар КПСС XXIV съездо хьалхашка оттедь исторически лекхарш кхоачашдар партс, вай боллхой классо, юрта боьхана боьлхоша, интеллигенце, дерригача хьалхъ тIагIерттта творчески болх баьн мераш. Цунахьа вай аьлаьн боьхо а новкъостий: съезде белгалдаьлча керттера ийсьлаьнца Iеьлаьмате духьа болх баьб, ваьха сайна доькхий толамаш дьхьа. Дiехьалхашкахь боькха гIа баьккхеб вай коммунизм хьалхара бодена ийсьлаг1а».

Социалистически Дахьен экономически Iаьма-техническин нилш алсамдолхаш, производстве эффективность лаьхьара хаддиза боьхо еш социалистически яхь дьхьа латтаьрна шоьшта мотор ду продукци хьхьаг1а, дикагIа. Аьлаьлаш кеагIагIа лоьнш временера. Царсе дуьхьагIа барбша хIинз а хьовхьаьчьяьй тIе шера заьлнеш. Вай республике кIеагIа баьн шоай пятилетке кхоачашъяраш. Партен халхъ-йоькъа мах бу цар. Парте тIаьхьламаш тIа йоаг1:

— СИЙЛЕН ХОАСТАЯН ХИЛЬБА ИЙСЛАГIА ПЯТИЛЕТКА ЗАДАНЕШ ХАНАЛ ХЬАЛХА КХОАЧАШЪЯЬЧА КЪАХЬЕГАЧА КОЛЛЕКТИВАШТА, ПРОИЗВОДСТВЕ ХЬАЛХА ЛАТТАРАШТА!

Лерраг1а чакхбоьлаш латт обществесан производстен эффективность лаьхьара парте лаьца ишъ. Шерра дIаьхьоь да халкъа боьхам аьнка оьсарне болча техниканца, комплексеш механизаьнен автоматизаьнен средстаьшца Iаьлаьбеина. Къаьхьегана оьсарлен производстена эффективности лаьхьара тIехьа кьоьсам лоаттабера тIаьхьех парте.

— ПРОМЫШЛЕННОСТА БОЛХЛОН! ХЬОВСАМ ЛОАТТАБЕ МЕХКА ИНДУСТРИАЛЬНИ НИЗ дIаьхо ДЕГIАБОЛАБАРИ ЧIОАЛГIАРИ ДУХЬА! ТЕХНИЧЕСКИ ПРОГРЕСС СИХЛУРГIОЛА, ПРОИЗВОДСТВЕННИ МОЩНОСТАШ СИХАГIА КАРАЕРЗАЕРГ-ЙОЛЕН ЦАРЕХ ПАЯДА ДИКАГIА ЭЦАРГБОЛЕН ГIУРАКХ ДЕГIЕРГIАЬ.

НИКЪ ШЕРАГIА ЛЕ КЕРДАЧА ТЕХНИКАМЕН ПРОГРЕССИНИН ТЕХНОЛОГЕНЕН!

Дерригача къаьхьегахошка яхьийкан, парте тIаьхьех социалистически экономика кIеи а айкъа, ваьха хьал-го ваьлаьнца лаьхьара, стаьлаьнчаьнца оьсарне сий дьхьа тIаьхьеш дIаьхо кхьера а дегIаьболаьрга а къаьхьегамех обществесан доьхьалгенсен коммунистически хьаьжа хьоьжаьй чIогIлаьра.

Промышленностан юрта боьхамсен, Iаьма дегIаьболаьдоча, къаьхьегамхой хьал-торе, культуре аьхьеьна, советски ваьха идейно-политически цхьаьнгIо, хьалхьий доттагIаьл дIаьхо чIогIлаьча вай ваьха толамаш Коммунистически парте кулгаш а деш ваьхьа. КПСС ЦК Генеральн секретарь Л. И. Брежнев ярте латтаьна. цун Центральни Комитето, Политбюрос Iаламашъе боьхкъа болх баьб обществесан ваьхара дерригача доькъошка, советски ваьха хIинз хьалхдолла къаьхьегаш вIаьштIехь а боьх цунна доьхьа тIе, Iаьдаьдаьна шераша хьалхьаьнца парте политика боьхка ишъ. Вай аьнаьнца парти из халкъа политически баьчча, цун сий, эхь-эдела, хьаьжьаьл дI. Парте ишъ идейни кхочаьнна хиларца, нахаца хьалдиза бувзьаьн тIаьхьа. Къаьхьегамхой хьаьнтаьш цун хьаьнтаьш да. Дерригача воаьшаьш чIогIа теш вай халкъ-йоькъ парте. 15 миллионах совгIа коммунистан болчо боьхлой аьнаьнгIара аьхIйкан парте йоах:

— КОММУНИСТАШ КПСС XXV СЪЕЗДА ДАХА МА-ДОАГГIАРА НАКЪАДАХАРА ТIЕХЬАРЧА ДЕРРИГАЧА ХАЛКЪЕЛАЮ ЛЕЛАЮ А ХЬАЛХАЛАТТАЬ. ХЬИНАР ДОЛАШ НАХ ВIАШТIЕХЬБОАХАРАШЪ ЦАРНА КХЕТАЬ ДУРАШЪ ХИЛЛА!

ХIинз, советски хIалкъеца ишъяьн, Октябре байрьнца кIеаг долхьаш да вежаришка долча социалистически нихий халкъаьн. Октябрьски революцин йIаьда дуьхьаьнца да империализмана колониальни лоьаьн хьулаьла, кортамулъаьн кьамаш шоай лоьаьнца хиларца тIехьа кьоьсам лоаттабераца доаха толамаш. Октябре гIулаьн — из дерригача дунен тIарца миллионаш болча кьаьхьегамхой тIулаьа а хаьна. АьлаьтIаьа, Октябре ишъ — из дунен халкьий боьхлой классера хьаьна мах баьь варгвоаца гана в. Октябре цIей — из дерригача прогрессин хьаьнлен цIей да. КПСС Центральни Комитето вежарашъ моаршца ду дерригача коммунистически а боьхлой партинца, сурсаташца, из мехкан халкъаьнца, капиталистически дунен боьхлой классера, дIаьйца моаршаьл хоаттаг кортамулъаьн кьамаш шоай лоьаьн хиларан тIехьа кьупсаьчь халкъаьнца, революционин низий тIоаг1а боьа соьн — социалиста дунен система, ваьхен халкъаьнца ишъера боьхлой боьлам, кьамаьн соцыаьнен кортамулъаьл кьупсаьрашъ тIоаг1Iара тIа а хьехаьн. Ший октябрьски ТIаьхьеламашка парте дунен халкъаьн тIаьхьех дунен халкъаьнца юкъера кхоькъан кIаьнкбаьнер юкъ ка социалиста тIехьа кьоьсам лоаттабера, мацаьрг цхьаьна дахара принципаьн тайп-тайнара сийлаьна строй болча паччахьалхенаьца лелаьдеча гIулький боарам а хиина кIаьттаьара. Агрессе, реваншизмаьн ерагаьна низий тIиьна баьхьаг гучдаьлаьр.

КПСС ЦК Къаьхьегана дагаьн уруаттаьнгу Сийлахь-йоькъаьна Октябре 58 шу дизарг белгалдаьккхаьш КПСС XXV съезда сийна керта къаьхьегана толаман дахара. Советски нах кхи а айкъа ехьтаьу шоай мугIаьрашъ ленински партена гонахъь.

Маркизма - ленинизма байрьнца кIеаг. Коммунистически парте хьалхьеннца техникамех доах вай коммунизмаьгга.

СССР Министрий Совете

КПСС ЦК яьна решенеш мохх социально - экономически дегIаьболаьбера керттера дерригача КПСС ЦК Генеральн секретара нов. Л. И. Брежнева дьхьа кхамаьлаьн хьежжа 1976—1980 шераьца хьалха боьхам дегIаьболаьбера керттер, ча лостаний хьаьжьаьна. Болх проект оттавра болх мишта лел дунен СССР Министрий Совета даседа заседаьн хиларг 13 октябре. Заседаьн йийлар 1975 шера январе—сентябре СССР халкъа боьхам дегIаьболаьбера Паччахьалхен планн. Паччахьалхен бюджетен прогноьзаьш.

ДIаьдаьча шера совгIоьчь экономика дегIаьболаьлий 1971 — 1975 шераьца хьалхъ боьхам дегIаьболаьбера шера ваьхьа болча КПСС XXIV съезда Директиваьш хьежжа.

ДIаьдаьча шера ухх ханаьца йийсдаьна промышленни производство 7,8 процента тIаккIийтай, шера плана 6,7 процент боьна. Промышленна продукции боьхкера аьлаьн кхоачашъяьй дерригача союзан республикашца, союзан кьиьрчен союзно - республикаьнен министерствашца. Планаьл совгIа ваьн ва ехкий 5 млрд. соьма мах болча продукции. Промышленностера къаьхьегана оьсарне 6,1 процент лаьхьийтай, плана 6,7 процента боьна.

ДIаьдаьча шера ухх ханаьца йийсдаьна юрта боьхане дуьхьгIа кийчаьна хьаьбай ваьхьа боьхана продукце керттера чайнан. Юртбоьхана производстена материально - техническин база дIаьзо а чIогIлаьн хиннай. Юрта боьхана минеральни удобренеш техника лоаг1аьмеIа. Доьла тайнаьн лоаттадара план тIехьоачашъяьй.

Советски халкъа дахара хьал - торе дIаьго аьнна гIулаьн хиннай. Боьлхойн гIулаьнера ваьхен кийера лаьрттаьна бетта доьла аьлаьн дIаьдаьча шера кIиаранца—сентябрца пийсдаьна лаьхьийтай 3,7 процента. Паччахьалхенаьн координацийн торговаьра розничин товарооборот 7,8 процента дегIаьболаьй. Иде бетта паччахьалхенаьн капитальни вложений чотах 41 млн. кв. метр йоьла пхьоьла цIенош хьал а деш дIаьдаьнца, юкъардаьлера шиллаш — 0,9 млн. моттиг, школе ваьха ха боьнаьча берий учреждени — 94 аьзар моттиг.

СССР Министрий Совета ваьлаьнца ишъта белгалдер 1975 шера январе—сентябре план ехкочаьнтьеча хьина ехкочаьмбаьнарш. Цьаьйолча министерстванца союзан республикаьнен ехкочаьнтьеча хьаьна боьхкера продукце лаьрхIаьнца тайнаьн лоаттаьра плана. производстенен мощносташ боьх бе дIаьлаьрен карарьаьрчу заьдаьнца.

Цьаьйолчу отраслеьнца Iаьлаьцца къаьхьегана оьсарне лаьхьийна чотах планах лаьрхIаьна тайнаьра продукци тIехьетийтаьна, ехо на ен дIаьхийт материально - технически ресурсаш. Министерстванца союзан республикаьн министрий советанен хIинз а е еш терхо на ярахеда продукци дикагIа хиннийтара деший.

СССР Министрий Совето СССР министерстваьй, ведомстваьй кулгаьлийн союзан республикаьй министрийн советаьнца доьхкийна бин 1975 шера ийс бетта план ехкочаьнера ятоганца лаьхьийна продукце ньхьадоьна лаьрхIаьнца тайнаьн лоаттаьра плана. производстенен мощносташ боьх бе дIаьлаьрен карарьаьрчу заьдаьнца.

Цьаьйолчу отраслеьнца Iаьлаьцца къаьхьегана оьсарне лаьхьийна чотах планах лаьрхIаьна тайнаьра продукци тIехьетийтаьна, ехо на ен дIаьхийт материально - технически ресурсаш. Министерстванца союзан республикаьн министрий советанен хIинз а е еш терхо на ярахеда продукци дикагIа хиннийтара деший.

ГУЙРЕ—КХАШКА

(ЮРТБОАХАМА ОБЗОР)

Гуйрено сихбьй яьлрхой, октября цьаьлера ийн кIира дIаьдьаьнца, хIинте юрта цьаьхьегаьнца хьаьна де деший дукха ваьлаьш да. Пятилетка чакхбоьлаьча шера хьунаьм сихагIа чуьнна Iерг, гуразьа ю культураш дIайийна яьх ешш я, эхь ала ца.

Ерраг1а республике 1975 шера 13 октябрь хьаг1аьхьегаьш ялата аьлрхIа хьажжаш чуийнай 21 аьзар гектара тIеда, из дIайийна хиннучу 87 процент я. Шоллаг1а хьунаьм чуийна бабьнер Гроженски, Надтеречни, Шелонски, Шелковской районий кхаьн лелаьдеран. Цунна цхьаьна ва хIинзера тIехьагIа вай республике чуьнна ешш 3 аьзар гектер я. Ялата лаьрхIе дIайийнера хьажжех чуьнна еаьрашъ Гуйренера, Сунженски, Аксей Мартановскийн районашца аьсеа.

Республике дуьхьа 4723 гектара тIеда чуьнна, из аьлаьнгIа 76 процент хуьл. Шелковской районе Зобгажанкие ка культураш чуьнна Iоьаьлаш латт, хIаьта Гудермеский районе тIаьхьуьна тIехьагIа 1,5 аьзар гектара тIеда дуьхьа чуьнна дезаш да.

Шекара сикена кхеерий баьлаьш дукхе да. Соьлха ухх ханаьца хIаьнаьнца кIиаранца дийсдаьна ухх шера хьаьдера дер шекара сикена чуьнна. ХIаьта ю 4 аьзар гектара тIеда ваьра чуьйнаьлаьш. Мерза-оьалаьш, ка IIаьрбийнах 43 процент хуьл. Шекара сикена чуьнара тIехьаьзуьс Шалинский, Урус - Мартановски районий боьхамашца.

Гуразьа культураш чуьнарна ильана шерра социалистически яьх йоаржаьн гуразьа ю культураш дIаьго, эхь а ца. Цунна ойлаьна ца ваьлаьнца, из аьлаьнгIа 43 процент хуьл. Шекара сикена чуьнара тIехьаьзуьс Шалинский, Урус - Мартановски районий боьхамашца.

Керлена пятилетка хьаьчарна шера цьаьнкъаьна лерг йоаларе бIаьстан ишъе ишъна культураьта дьхьа кийчаьнца. Ерраг1а республике хIинзера 90 аьзар гектар аьлаьл. Планаьл ах совгIа я ва.

Эхь оьалдуьа даьа вIаьштIехьаьлаьш Надтеречни районе — 82 процент, Шелонски — 68 процент, Урус-Мартановски — 60 процент. Эхь ахара тIехьаьзуьс Ниврановски, Веденски, Наурски, Шелковской, Советски районий боьхамаш. Цу районашца эхь аьа дезачоь ях аьлыта аьлаьнца.

ЦIьаьйолчу яьлрхой хиртера ерраг1а боьа ца дIайийнаьш дIаьг ва. Яьле эдаьдо ламаьта боьа ца дIайийнаьш ваьнна ешаьнца хIинзера 97 аьзар гектар мара яц, аьлаьнгIа — 58 процент. Гуразьа ю аьлаьт дIаьдера хьаьна латт Гроженски, Наурски, Сунженски, Шалинский районаш. Цунна цхьаьна Веденски, Гудермеский, Надтеречни, Ниврановски, Ножай - Юртовски, Советски районашка аьлаьт дIаьдер тIехьаьтет.

Дийлаьчча логIоьца массанца хьа а лаьтта доьшIаьл. Боьхамашца боьлаьн а лоьшшаьна хьаьна аьлаьт дIаьг ишъ хьоьаьчарбоьла техника. ХIаьта а дийна за тулгIайтаьш латт. ХьатIаьхьуьна шоьрг хьаьнаьна оьрш дикна деза.

Гуйрено сихбьй яьлрхой, нутуьна тIара сальтата боьна пайда ета бесе. Аьлаьт дIаьдер сихде деза тIара боьлаьне.

Хьаьна латтаьна боьхамашка ухх шера хьаьдера дIаьде лелеьй гуразьа ерраг1а хуьл аьлаьт. Цо торо хуьлийтара аьлаьт дукхаьгIа лаьхьта.

Хаьшьаьн дийсен аьлаьт дIаьдер Ножа - ГIалгIайчен яьхарой керттера доьлар за.

Аьлаьт дIаьдерах боьла сводка

Районашца	аьлаьн проц
1. Ахьой - Мартановски	37
2. Веденски	49
3. Гроженски	68
4. Гудермеский	10
5. Малгобекски	87
6. Надтеречни	37
7. Ниврановски	37
8. Наурски	75
9. Ножай - Юртовски	37
10. Советски	11
11. Сунженски	63
12. Урус-Мартановски	28
13. Шелонски	61
14. Шелковской	42
Ерраг1а	58
1974 ш. 14.X. тIаккхачаьнна хIинзера	66

ТХА ДИКАГIБОЛА МЕХАНИЗАТОРАШ

ХьатIаьоьгIаьна шерарна цьаьнкъаьмаьн ларх боллаш ба тха механизаторашца. ХIара дийна ильа гуразьа дуьхьа аьлаьт IаьIаьуьна масеуьк агрегат хуьл. Ялаьт IаьIаьуьна ба тха совхозе дIаьдеш болча механизаторашца Бибиев Ваха, Лаьсугуроев Вахи, Тенгиз-суатонов Хупкарашца, Мажидов Мухьмад, семьаьшшаьн Вазаьев Бауди, Дасаев Лема, Альтемиров Байсолта, кхиьбарш. Норма 12 гектар боьна, нарех хIаьрне дийнаьна IаьIаьуьна 17—18 гектара тIа кеаг.

Шолг лекхарашъ ишъ кхоачашъеш къаьхьегарах дукхаьна тракторашъеш баьккхаьш кийчаьнаьн совхозе кулгаьлоьна, тIаьхьа тха тоьлаьгIаьчча механизатора — Бибиев Вахин, ПГСС Гудермеский горкомен горкомеьчкоьнен Сийлаьн грамота еший.

Уьш лекхоьна гуразьа дуьхьа лерраг1а аьлаьнца барбша тха механизаторашца. ХIаьта ю ишъ доьхьа къаьхьегана тIаьхьеш КПСС XXV-ча съезда дегIаьд аьр.

Iа. ИЛЬЯСОВ.
Гудермеский районера «Восточный» совхоза механизатор.

СОВГIАТАШ ДIАДАЛАР

Плановоя заданеш социально-экономически лекхаьрдаьр, кхоачашъеча хьоьжаьнен этарга лаьхьа тIе хиларах СССР Лаьхьенаьрчу Совета Президиумо совгIатаьш хьожжаьлаьш СССР химиченен жежьлаьтьтан промышленностан, СССР энергетикан электрификацен, СССР автоматизаьдер средстаьйн управлене системаьйн, СССР тIишлоьнаьрга, ваьхьа, СССР тIишлоьнаьрга, ваьхьа, СССР хьаьжаьнен машиностроенен, СССР хьаьчан промышленностан, СССР ийтача промышленностан, СССР ийтаьн хьу радийохьаьнен промышленностан, кIаьнкъ министерстванен предприятийн организацийн производстенен участкий мастерийн бочхьаьна группаьна.

Цо ваьнна ишъ ваьнна, ваьнна ишъ ваьнна, ваьнна ишъ ваьнна,

ШОАЙ ДОШ КХОАЧАШДАРА ОАРЦАГІБОАХ

Іуйрийне шоаш бож ойтта бальча саолоча пІаГІа гуйледа «Первомайскій» колхоза ферма боллой. Цуна царга хьежаш ер политинформатор хьайбаш лелаДеча цеха начальник Мишутушкина Мария Павловна.

— Шоана хоаш ма-хьалдара, лукка ха йоаашш «КПСС XXV съезда даха ма-доагІаГа нахьадахара социалистическ ях йоаржаяраХ» — болх КПСС ЦК соцдм ярабаннаб, — аьвна шиЙ къамьаЙ ДІадолаДир цо. Советски нах тІа - тІа кхы о доккхаГІа дола ламмаш доаХаш дакхо болх шоай хьамсарча парте оргІапарча съезда.

ДІахо политинформатора гулбенаШарна дийцар чоРлеш, цаша шоаш тІаШйа соцдм стическех декхарашш мишта кхоачашдер, латтача доахьангра йоаккхаш йоаа шура алсамъяккхар дуХш пайда ша бесІ ресерваш дІагойтар, продукцера ДІадодир кІеЙтдарга пиьхьаш бедгаллаьхьар. Из дерриГа цо дийцар хІараде кхетадерг долча тайпара, цудухьа хьайбаш лелаДерий дег чу дижар цун къамьаЙ. ЦигА хинача хІараде кхетадир шийна хьалхарчаш лаТто саготагІа доаХ декхарашш малиГІаш да, юкъара доахар кхоачашдегІа хІараде кьегІча кьаХ кийна доагІа.

Политинформатора ДІадолаДь къамьаЙ ДІахо доаШхьар къаьст-къаьстча доярхаШа, ІаьсиЙ лелаДеШа, скотникеШа.

— Ферма коллективо шура иккхара заДаШ хІаПДе 105 процент хьоачентьаЙ. ДІа-ЙаЙ ЧаХдалаДеЙа кхы а 1800 центнер шура йоаккхарГа,—аьлар ферма йоккхаГІойочча доярка Б. Н. Капустина. Иштта шоаш партийн съезда нахьаболчаш цо лерХІачох дийцар укхаза къамьаЙ даьчА хьаЧа новкъосташа е.

Цу тайпара пайдане а безаме а чаХдалар политинформатора къамьаЙ.

Уйх деношка чуййина шоай болх беш ба боаДма кхыча производственни подразделеЙ политинформаторашш я. ХІаПа шоай беррига теркам тІаБалІйлар цар «КПСС XXV съезда даха ма-доагІаГа пІаДахадарга социалистически йоаржаяраХ» бола КПСС ЦК соцдм маГаенен ДІаБоайтера. Цар колхозоЙ соцнагІбоах парте тІиньхьама ГІулакхаш жоп даДара.

Жи лелаДеча N 4 йоаЧа формес политинформатора ДІадолаРаш хьипаре кхоачашдеш ва Зарманбетов Кельды. КПСС ЦК соцдм наха-ДІаБоайтйаш ше дах къамьаЙ цо ййХа дийцар коллективо тІаййа социалистически декхарашш кхоачашдара доаттаБечу хьовсаХна, хьалхьаша даттача декхарашш. Кьаьстте бедгаллаьхьаХ Іана дика кийчо е ешлеГІен цьяккха хьаЙба це хьастийташ ушу хьІаьстеГІа даХа дезнаГІен.

Нижьхьа хІлар ер шу колхоза кхаш лелаДеранга, хІаьта я гурахьа дийнча алаТашта агротехникин ма-яхьарГІа гІулакст дар бахьаш доаХаш ушу во хьийкъаьнер — хІара кентара тІара 21 центнер ялат дььлар. Колхоза аьттув бььлар пачча-хьалдиенга пІаДаш шоай дуХнагІа ялат доккха. ХІаНа шиЙ механизированни звено гурахьдув ялаташ ДІадоуш я.

Колхоза кхаш лелаДеранга юкъе кастаста партен правительствен доарХІаЙча доаХмогІчех дуйшаш хуо цхьаьлагІчо мелиниЙ ДІаДоаХ ОТ ЧаХдалаК коллективо ТІаЙйа соцдм ярабаннаб В. М. Чеботарев. ХІаьта цун тІехььарга къамьаЙ вай лаХХе хьоабаьЙа КПСС ЦК соцдмах лаьЙа дар.

— ХІара парте съезд вай мехка вахаре ІаьЙаьмат ДоаЙ. Ешнача автоматически приборо хаоттамах, мича сухаЙаьн лостамаХ, температурах доЙ, боаЧан мел ларйа, доХх доаДлардийй хойташ доЙ ховшаш ду».

В. КУНОВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ДУВЦАР ХАЛКЪА ІАЬДАЛЕХ ДА

ХІАРАВАР ШИЙ ИРАЗА ДА ВА

«Бордаюс» кепа техача «Хьажа ІаьЙаьмат» ешнча статье тІе ІІеттелен доЙе ваШаш вахаре уйла ена, из тоЙлаДар ловча , новка терхам чІоагІа тІаоаШ ца. Кхача тІе пара ушу ІаьЙ ваШ а ,ЗаШ из-м, хІана аьЧа вайн ХІара-нена дика хет ший къам кхыЙарел тІехьа ца дуьзаш советски хьалхьа ІаьгІийачча дезаде коммунизма сийрдаЧа хьоанга-та бухь бийла лодаш уйлча.

ЦідухьА тахан вайІа гоамен пара ушу ІаьЙ ваШар тІехььарга ца тетта ДІаЙхьа аьмах хьоЙдіса ийрча ГІулакхаш лелаДу нах. Кьаьстта Халатет уж заманга тоШ доаша ГІулакхаш доаХка кагирхой баІна. Цу ЬаьхьаьЧа массеек масал доаладергІа аз.

Институт заКхьаькхьа машинеер волча Албакова Ордженикидзевская станицерча юкъерча школа хьхархо йоаЛа Р. У. Нальченко йоаДаййр. Албаковна дишденнаш ше малагІІча хина мах, ламкера дешар-м дийнаш до, аьмна ийзза сеГ-м ламмаш цунах. Цу сахьана нахах ма-доарра доагІаш да А. М. Горькие «ЗаьЙ на ламкера доаХка хьаьЙаьнгІ дар аьЙна а ДоаЙ-м ХІара ХьаьлсаГ — ягара ХьаьХа ше хиЙ ешнаГІ ешнаГІ ЙаьЙ. Оаккарий дьасане саг йоаЛаш гІийрТача до ягара ХьаьХа шиЙ сий доаладьЬ. Советски школе, институте дийша чаКхьаьЧа а ийзза мара хьаьХьаьЙ ХьА ца йийача Албаковх шийх ХьаЛет. ПоччаХьаЙнеЙо дуЙХа ружьсен хан йоаЙЙ цунах дика ийжежер вьь да Іеш коммунистически доГ-уйла йоаа сеГ ве гІерташ. ЦьХьаьЙхьа ижжевера Албакова сахкетам ву дешарах дьаЙчаЙ берхатал тенний ширча ламмах хоадеГІча оча ГІулакхий боаДо.

ХІара саг обществена ешаш хилар терхьарга, кьеТаЙе ХаДа дан мел боккха доаРІам Польшера ХІаЙз а ергІара а ЗьаДаЙйаЙ ГІулакхаш ГІІІ

«СОВЕТСКИ РОССЕ» ДОТТАГIАШКА

1976 шера аьхкин 20 шу пуз «Советски Россе». Иллина пIаьшгIойллаш КПСС ЦК-ан бIаьнна социн тIе Донгар, медицина общественнийчоьнгIа газета лекхар тIедулла партие, агарна хьалхарна агIаонна. Российски Федераце хьалхьй ахкар хьаьдахьаьх. 1974 шера 1 январе, «Советская Россия» яхьачо йолаш хьайна лаьхкинна кIаьнгIойлла хьайнаьр кердийна мугI — КПСС ЦК газетах КПСС ЦК, РСФСР Лакхенчарна Советен Министрийн Советен Орган йер. «Правда» тIаьрна дар керзна ца а диллеш, цунна лаьлла хIаоттА дезаш дар газет. Хьаьта, латахьа саннна дIаьлаьчна шин шера «Советская Россия» яхьачо газета тираж хьалдаьнна дукхагIа хьалхи шайна лекхийна, тIаьккха из ший маIан а йолаш, ше оаьлла агIонтаьнна йолаш хьа а йолаш ца, тха газет хоьжаьташ деш кагирхьаьнна нетрадиционе интеллигентаца а кортIа бахача нахе а, партийни ахтивоь болхьашен. Гучоь, цар-на хьашт дарин да «Советски Россе» тIе дуьнарш; гучоь, из хьалхьа ца дукхачарна йоаьхо йоаьхо ковтIа газета тIаьра.

Укъаьв дийцачо нийса хьала тарду «Советски Россе» тIе-ца йолаьнна Кавказе Автономни республикийн хьалра хьаьжьчьа шо дешарашна къамаьл мишта ду.

Россейски Федерацена уьйлагIачо моттигашка бахачо 140 мильнан нахах цьаьна лаьрхIаьна Дагестана, Нохч-ГIалгIайченна, Черсий-Балкхаройн, кенна, Кьилбаседа ХIирашкарьчьна довгIьна даьхьа хьоаьчо 4 миллион гарта саг.

Оаьх геттара дийна кхетаду, цепийоьхьу ирагIа дола хIаьстаьнна горо хIаьар, цIьнгIа пуулхьа из хийча дийнгIе а гIерт тхо, массе тайперна фальсификатораша хIаьна тохкра ваттуш бола моттиг тунадолийтаьл оаьлл. Шолий хIоьо тха газет дешарашна чIогIа рьаьа хиннна тIаьнгIар Нохч-ГIалгIайченерна Х. Бо, ковна «Радиоинформация», «Хетам балдаран тIалинешна», М. Вагабова — «Дагестан: хьалагIалгIаьвахьн хоалш дарна»; М. Абдуллаева — «Хьалхьна пийсеннна» яа из-ца статьеш. Цар тIе а КIирийчин Черсий-Балкхаройчин материалаш гIаьра кIаьнна яхьча статьеш тIе а. Дагестанна тайпара мох лора далхьаште юкъе новостийн ло-лен тешам бовйен гIертарийна. Гаьотт партийни организацийн уьйлаг тIаьрабоьрш хьаьх дегташ хьоьбеллIерийна, царгIа хьашт хургIоьла кхетама ваьхьа формаш лахара. Новкъоьнна бакьоьлла дIаьмашен. Пуулхьаьнна хIаьотт оаьн чIогIа-луьн дола хьалхьй доттагIаш, социалистически интернационализма принципаш тоьлар.

Экономика, кьаьхьгаьна дешашна итгара керттера моттиг дIаьлаьн «Советски Россе» тIе. Гаьотт шерна цьаьхьаьнх горо-лен юртен кьаьхьегамхой социалистически яьх, проиаьтечна ю новаторийн опыта. Цаьча-техникечи прогреса карагIулдарашта, хьагучелаьн боьхьзи лаьтIойаьлаьчу нийсу хоончан, оьнарашна. Дагадоьхьийна аьз, аьлла уьйх тIехьхьарна хиннна Къадбеседа Кавказа Автономни республикашкара — Черсий-Балкхаройкхьара аьхьа хьуьхьаьх кхебна тоьхьийна опыта оьрнгIесийн кенника хьаьхьаьхьара. Дагестана дуьз лелдешаьтен комсаьл лелешаьтен карагIулдийна кьаьхьаьл, Бакьхьарен кийчаберан Грозненски экспериментна кьаьхьаьл, Кьилбаседа ХIирашкьелан Салоскен дешаьнгIом комбинатеран проходкийн рекордийн кьаьхьаьх бокийн материалаш кепиййаьтта хилдар.

Кьаьстта чIогIа терка-ду оьхь кIаьчо промышленностен палкъа ший товаршн арахеснна кхача доьхьойн предприятийн болх. Иштта ауа газеттА оьхьтийн ойлулахьаьр ду нахурстра дагIа мишта ух я. Масала, духха ца йоаьшин хепатеста арахьхьар «Дикан—Кертерлар» яха чIогIа лоархIаме оьстьа. Цун автор вар Черсий-Балкхарой АССР биттовой гIулакхаш дерг министр М. Башиев.

Газета тIе йоаьхо моттиг дIаьлоьн Iаьмна-техникечи прогресса проблемаш. Цу дийнна эгарра лоархIаменгIа доза лостамаш пIеннаьстта кIоьрттера дуьнна гIерт редакци. Хьаьта га. ваьт лелараша а новкъостаеш у тхона ца гIулакхе. Хьашт доаьхна темаьх йоаьх материалаш кастаьстта ух. Iаьмна кхиГIдуьнарашн практика чаьх-мишта доьх дуьн боккхийна Iаьмаоьшна.

Партие решенешна белгалъйийна уьйх шера газеттА уьттаьх керттера проблемеш. Гаьна ю партие XXV съезда хьаьлаьрйоьла хи. ЦуьнгIа «Советски Россе» кIоьттIа доархIаме ухт чаьхьалаьнна цIе шера сурт рийй хаьарна кхаьа хьаьхьаьна йоаьлаьр, итогаш кIр, керлаьн пIе шера доккхаьтIийна лекхьарашн кхоьчаьнна дог оттаргIоьлаш ухь ювшар.

Россе промышленность — лучен тIе сий даьнна гIаьгатIаьн— Уралашка, Магнитка, Электросталь — хиннна Iаьн. Уьйх хьа а «кокьерна доархIамера», масала, КIирашкьаьрн Электрохимийн, Балкхарой хоьмийкарна Тарнаьвуз. Гроозера мехкалгIатна хиннечески комбинат, Дербента «кхера «Дагестанские Щеры» санна йоаьа предприятеш а я. Цьаьбкьаьа пIаьхьха тайна, болх беш лоаьа кулгаш сел дуьхьа лесе а, лерриган а лошо кулгаш лоьа индустриэ а я. Из ковцарашн ваьхьа ваьхьаьгIа хьара новкъаьрг сий лоьа хIамаьн шоай хиннаьхь теркалие, кхочучоьбаьнарашн дIаьлаьра обществе уьйа тIаьрзие газет дедкарийна дийнар а.

Эшалургийна хьанар доьна нахах дуьн оьта журналистийн писательийн очеркаш тIе. ДикагIойлоьа бригадийн коллективна портрет, шоьлаьнарна продукцийн хьаьстийн ючейкий хоьмоьттатта проблема — уьйх лерриган хIамаьн безам тIаьболин лаьле а, дуьхьала дIаьрдие вий, ньа лемалаьна тIаьгIа оьг хинна а яа. Уьйх а вежарийна боьа со, лидарности, советски саг лерригача хьамсан легковоьле сонна темаш. Хьаьрбаьоьлаьн «Мичалчка» яхьча сейсмически станцена инженер Дагестанерна город Буйнакьска районе а йоаьлаьн 7—8 балл иьо боьлин лаьтта тIаьл чинг техьна лайна хьаьрийна дуьхьа за йоаьнашн хьаьа хоьм. ШоллагIча дийнаьлаьн редакцена хоьш дар доьла IаьмА. ЛаьрхIа вуьш дар тIо. Йоаьхьна городо фамерах ньа времийнашна, дерзента чьаьрашка лелар «Иштте» яхьта доьхьлар. ХIтар лиьнна мотиторе, «Всжарий» ювкъостаеш — мохк агарах хиннна дагар IаьдоьхьIаьн а Буйнакьн» эьна-на пирте йоаьлаьн дах йоаьчу а доьлаьн ньа репортажа тIе газето, хьаьоьнаьн на хьоьжаьш ца а хотаьн, дувнар, гIиллоьн еса мерзийна организацийн горо-ле йоаьлаьн дIа мишта доьлар, доьалхьаьрна Автономни республикийн, Кьилбаседа Кавказа кранийн областаьнен вежарийна новкъостаьн мишта зоьра. Ерриге Дагестан, вуьн ерриге городаьн районашн тIаьттар гIо ве. Шеноьн предприятеьш хьаьлье а тоьле а Буйнакьске хьаьжар сIаьнн бригадаьш, хьаьдаьна хьар шера цемент, хьу, шифер, кирпичь...

Кердача положенета хьежжа Советски строительстен отдел IаьшагIьеллий тха газето Советски Iаьмна оргийн мисте оагIоьрьаьрна гIулакхех, хьаьжарийн пикаьзин ювкъостаьрах. Советаьн торговна, бытовойн гIулакхаьш мишта тоьлар хуьнн «Советаьн: инициативеен опыта» яхьча разделе. Iаьмна тIерз Iо ца йоаьхьхьаьн Iаьмна «Товарищ» — тIехьаьна лаьтта ньа. Цунна кIаьл дуьн ю зале я е хьмазле а доьлча товарий дикаьлаьн а йоаьлаьн а, е дуьхьала керда арахIийна товарех хоьм бу.

Массе тайпара ва Россе культурин вахар. Газето хоьм бу безам дуьхьалгIа гIаьбоьлин событеш, ваьнаьста непевет ньа ше, яьхьа чIогIа дагайоьхьаьн ка, цунуьна газето хьалхьа ювш гонаьлье лоархIа проблемаш.

Юрта боьхьаьн лецашт дуьнна ца ваьа ялат дуьхьалгIа дикаьлаьн тIаьрзие оьхьа уйле. «Советски Россе» лаьдеена пропагандийн ю Черсий - Балкхарийн КIирийн ахьмаьнин лелаорIе — Россе-ьу лаььхьа хьоьаьлаьн а бьа тIаьнийна гонаьчийн IаьмкIийна ньа. Йоькхийн статьеш кепиййаьтта Дагестанен Ногх-ГIалгIайченен кIий ялат — луга — сеи котах. малагIча тайпара дуьхьалгIа гулдерийн боьхьонна хьа а хьоьжаьш. Цу дьаьлье белгалйоьлаьнн а йоькъа лаьттийна а лаьтта лелаьдерийна ньа ше, ньа тIаьнийна дагайоьхьаьн ка, цунуьна газето хьалаьна

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ИНТЕГРАЦЕХ БОАЛА ПАЙДА

Нагаьла сийне СЭВ-а дер хІарех дукхаІйоа оагІон чулаьа аьлен, уж ух хІамех лаьтт нерстийна ІаьнІа мехкий нийзш пІаьдаІІоагІен координацин арш наьхьаьа СЭВ-а чІенаш долча мехкий хилхьа боахам планаІІ лелІаьхьарца. Экономический-техникийн прогресс сиьхьара, кІезнаІІа дегІаьна промышленность йолча мехкийте индустриализацин яра боарам лаьхьбера, хьаьжжина оасарло лакьарца, хьалхий хьал-торо айира новкъостаІ делла.

Венгре, хиин ма-ларра, чу хьара рынок баьнна йоьхьа ма, Цуо соагІа, чаьхдоахача промышленность хьаьнца ярабоагаьн бедалех доькхаІІоаца даьхьа арахьара тІаьхьаьца лелаьш ца тхо. Нагаьла сийна хІаьнарца промышленностара дукха капиталовложенеш ІІаьнехитаьнца яра ца хилар а ца хІаьта нийтта экономичин производство геттара кІезнаІча доькхоьшна серийность а болаш мара (хьаьбаьхьаьн тура ГІулаьхьашта эшарел тІех йоло) хила йиш ма хилар а ца ца ІІаьтІехьаьча, хьаьнан экономика хьаьсьгаьн дукъ хьаьхьаьта юкъе бІаьхьара юкъенхІйта саьш хилар ма а дуккаІІа туш хуьрда.

Боахама яхьара интеграцин-оахьлашин яра процесс чулаьлад дуьйен Іаьрга дукъ мелаьхьа мехкийн. Ікьаьбаьхьаьлаьнца пежаршка долча мехкийте, ца дьаьхьа Венгре а, хьаьдаьх хьаьсьгаьн дуьйен хьаьхьаьта юкъе бІаьхьара геттара керда социалистийн гайтин. 1971 шера СЭВ-а XXV сессе ТІаьйбеча Комплексин программа лаьрда тІа ДІаьчо социалистийн экономийн интеграцин боарж-жар ВНР хІаьн экономически дегІаьоаларца керттерча декхарех цаІ да. Цу программа лаьжжа ІІаьштІехьаьн охта экономийн политика, дийсьо тхоьй экономийн дегІаьхьара ІІаьс шера планаш ІІаьрш ваьхьу. СЭВ-аьга ГІоьлаьрра тоьй партнерашта ІІаьрш шер торонашн теркал ІІа а ец, чулам цІьаьна а социалистийн мехкага ший хьаьхьа боахамна планаш уьттаьг йиш ма хилар. Масала, Венгре энергоструктура эргайоьхьаьн тоьволурдийн, кІьма социалистийн мехкашна кооперирийна болдиш. Тхоьнга яьлча мехкадаьттех дилларца дикьаьца

ІІаьхьуьх оаьг. Венгре ларца даьхьа Советан Союзера. «Братство» ІІаьча газопровод. «Уж тІаьна» Советан Союзера Сийна ІІаьрга дийна дедиоьхьаьн себестоимо комбинат хьаьлаьн, хІаьта СССР-аьга хьаьвийна Европе эгара йоьхьаьгІаьрех йолаг соьвон завод Болгаре хьаьлъеча.

СЭВ-а доьзонех чулла делаьлера ГІулаьхьаьта дукха хІаьнан бахьан долаш барзал ала дезаш бо, Венгре хьаьрта боьхкам а. Цуо продукторгаьн хьаьлъеча хьаьлъеча ІІаьхьаьн ІІаьрга ІІаьрга ІІаьрга